

ISSN 2307-8049

НАУКОВИЙ ВІСНИК
ХЕРСОНСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

Серія
Юридичні науки

Випуск
2/2014

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

Серія:
ЮРИДИЧНІ НАУКИ

Випуск 2

Том 1

ЗМІСТ

**СЕКЦІЯ 1
ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА;
ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ**

Байрачна В.В. ОНТОЛОГІЯ ВПЛИВУ РЕЛІГІЙНИХ ПОГЛЯДІВ НА ЗМІСТ ІНСТИТУЦІЙ ГАЯ У II СТОЛІТТІ.....	9
Гламазда П.В. КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧА ПОЛІТИКА РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ ПО ВІДНОШЕННЮ ДО НЕПОВНОЛІТНІХ ЗЛОЧИНЦІВ (середина XVIII – початок XX ст.).....	14
Гребенюк М.О. ЕТІОЛОГІЯ АГРЕСИВНОСТІ ТА АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ЯК СКЛАДОВОЇ ДЕСТРУКТИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ.....	19
Гриньків О.О. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ЦІННОСТІ: ТЕОРЕТИКО-ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ.....	23
Долинська М.С. РОЗВИТОК НОТАРІАТУ ТА НОТАРІАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УСРР ПРОТЯГОМ 1925-1927 РОКІВ.....	29
Єпур М.В. ПОКАРАННЯ ЗА ЗЛОЧИНИ ПРОТИ МОНАРХА ЗА СТАТУТАМИ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО І СОБОРНИМ УЛОЖЕННЯМ 1649 РОКУ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ.....	35
Задніпряна М.Ю. РОЗВИТОК ДОКТРИНАЛЬНИХ ЗАСАД ГАРМОНІЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	39
Змерзлий Б.В. СОЗДАНИЕ И НАЧАЛО ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЯЛТИНСКОГО ПОРТОВОГО УПРАВЛЕНИЯ В 1902 г.....	44
Ковальова С.Г., Мерзляков К.С. ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ДОКАЗІВ У СУДОВОМУ ПРОЦЕСІ КЛАСИЧНИХ АФІН.....	50
Колодяжна В.В. З ІСТОРІЇ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ МЕДІАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	56
Кошарновська С.Л. ДО ПИТАННЯ ПРО ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ.....	61
Кравченко М.Г., Заєць А.Б. ПІДВИЩЕННЯ ВИМОГ ДО ЯКОСТІ ЗАКОНУ ЯК ПЕРЕДУМОВИ ЕФЕКТИВНОСТІ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ.....	67
Курас Д.І. СОЦІАЛЬНЕ ПІДґРУНТЯ БОРОТЬБИ ЗА НАЦІОНАЛЬНЕ ВИЗВОЛЕННЯ У КОНЦЕПЦІЇ М.Ю. ШАПОВАЛА.....	73
Луцький М.І. РЕЦЕПЦІЯ НОРМ АВСТРІЙСЬКОГО ЦИВІЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ ЗУНР.....	77
Луцький Р.П. СУТНІСНІ ОЗНАКИ ПОЗИТИВНОГО ПРАВА.....	81
Максимів І.І. ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ЖЕБРАЦТВА: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ.....	85
Мельничук О.С. МІСЬКЕ ПРАВО В ІСТОРИЧНІЙ РЕТРОСПЕКТИВІ ТА СУЧАСНІЙ РЕАЛЬНОСТІ.....	90
Моїсеєнко Д.М. ФОРМА ПЕРЕХІДНОЇ ПОСТСОЦІАЛІСТИЧНОЇ ДЕРЖАВИ: ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ.....	95
Наливайко Т.В. ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ ОСОБИСТОСТІ.....	100
Несінова С.В. ПРАВО, ПРАВОВА КАТЕГОРІЯ, ПРАВОВИЙ ІНСТИТУТ: ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ.....	103
Онищук І.І. ТЕХНОЛОГІЧНИЙ АЛГОРИТМ ПРАВОВОГО МОНІТОРИНГУ.....	108
Турчак О.В. «НОРМАЛІЗАЦІЯ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ВІДНОСИН» 1935 РОКУ: ІСТОРІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ УГОДИ.....	113

Харченко Н.П., Столбовий В.М. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗУПИНЕННЯ ДІЇ
НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО АКТУ.....118

Шмарьова Т.О. ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
В РОСІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ ЗА СИНОДАЛЬНОГО ПЕРІОДУ.....122

СЕКЦІЯ 2

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Гапоненко Л.В., Осадча Л.М. ПОШУК ЕФЕКТИВНОЇ МОДЕЛІ
ВИБОРЧОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ.....127

Дзевелюк М.В. КОНЦЕПЦІЯ КОРПОРАТИВНОГО ГРОМАДЯНСТВА
В СУЧАСНІЙ ДЕРЖАВІ ЯК ФЕНОМЕН ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....133

Кулініч О.О. МІСЦЕ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА НА ОСВІТУ В СИСТЕМІ
ОСНОВНИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ.....138

Рустамзаде А.Х. КОНСТИТУЦИОННЫЕ ОСНОВЫ СУДЕЙСКОГО
САМОУПРАВЛЕНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ АЗЕРБАЙДЖАН.....142

Федоренко В.В. ДО ПИТАННЯ СИСТЕМИ КОНСТИТУЦІЙНИХ ЗАСАД
СУДОЧИНСТВА В УКРАЇНІ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ.....146

СЕКЦІЯ 3

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

Бажанов В.О. ДОГОВІР ПРО СПІВАВТОРСТВО В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ.....151

Басай О.В. ПІДСТАВИ ВИНИКНЕННЯ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ
У СФЕРІ АВТОРСЬКОГО ПРАВА.....155

Братель О.Г. СУДОВА ПРАКТИКА ТА ЗВИЧАЙ ЯК СКЛАДОВІ
ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ УКРАЇНИ.....159

Брус І.І. УКРАЇНСЬКА НАУКА ПОТРЕБУЄ «РЕВОЛЮЦІЇ»
У БОРОТЬБІ З ПЛАГІАТОМ.....164

Гуліда О.М. СПОСОБИ ЗАХИСТУ ПРАВА ВЛАСНОСТІ:
ПОНЯТТЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ.....168

Діковська І.А. НАСЛІДКИ ПОРУШЕННЯ ДОГОВОРУ КРЕДИТОРОМ.....174

Дузінкевич Т.І. ПРОДОВЖЕННЯ СТРОКУ ДЛЯ УСУНЕННЯ НЕДОЛІКІВ
ПОЗОВНОЇ ЗАЯВИ ЗА ЦПК УКРАЇНИ.....178

Кімчинська С.В. ТЛУМАЧЕННЯ В МЕХАНІЗМІ ЦИВІЛЬНОГО
ПРОЦЕСУАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....184

Кухарев О.Є. ВИДИ ПЕРЕВАЖНИХ ПРАВ У СФЕРІ СПАДКУВАННЯ.....189

Кучмієнко О.В. ЗЛОВЖИВАННЯ ПРАВОМ У ЦИВІЛЬНИХ
КОРПОРАТИВНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ І МЕХАНІЗМ ПРОТИДІЇ:
ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОПОЗИЦІЇ.....193

Одосій О.Ю. ПІДСТАВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЗОВУ
В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ.....200

Розуменко І.В. ПОНЯТТЯ ТА ЮРИДИЧНА ПРИРОДА ДОГОВОРУ
КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ НЕРУХОМОГО МАЙНА ЗА ПРАВОМ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ
XIX – ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ.....203

Романюк І.І. ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ СПОСОБИ ЗАХИСТУ ПРАВА ОСОБИ
НА ВЛАСНІ ПЕРСОНАЛЬНІ ДАНІ.....208

Синегубов О.В. ЩОДО ЗАГАЛЬНИХ ПОЛОЖЕНЬ ЗДІЙСНЕННЯ ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВ ДІТЕЙ..... 214

Соколовська Ю.В. ДОКТРИНАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ УЧАСНИКІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ ТОВАРИСТВ..... 221

Тараненко А.О. ПРАВО НА ПРОТЕЗУВАННЯ В СИСТЕМІ ПРАВ ЛЮДИНИ..... 225

Туркот О.А. НОРМИ ЗАКОНОДАВСТВА, СПРЯМОВАНІ НА ЗАХИСТ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ ВІД ПОСЯГАНЬ НА ЇХ МАЙНО ТА ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ..... 231

Устінський А.В. АНАЛІЗ ОЗНАК ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ..... 236

заволодіння майном підприємства, установи, організації, в тому числі частками, акціями, паями їх засновників, учасників, акціонерів, членів, шляхом вчинення правочинів із використанням підроблених або викрадених документів, печаток, штампів підприємства, установи, організації, вказана стаття та Закон у цілому потребує доопрацювання й уточнення з метою усунення колізій у законодавстві та завершених правових механізмів реалізації положень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Балюк І.А. Господарське процесуальне право : навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – К. : КНЕУ, 2005. – 248 с.
2. Беляневич О.А. Теоретичні проблеми господарського договірної права [текст] : автореф. дис. ... д. ю. н. : 12.00.04 / О.А. Беляневич; Київс. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2006. – 37 с.
3. Кравчук С.Й. Господарське право України : навч. посібник. – К. : Кондор, 2007. – 264 с.
4. Господарське право : навч. посібник / Л.А. Жук, І.Л. Жук, О.М. Неживець. – К. : Кондор, 2003. – 400 с.
5. Демченко С.Ф. Складники ефективності господарського судочинства / С.Ф. Демченко // Вісник Академії управління МВС. – 2010. – № 2 (14). – С. 21–27.
6. Про практику застосування судами цивільного процесуального законодавства при розгляді заяв про забезпечення позову : Постанова Пленуму Верховного

Суду України від 22.12.2006 року № 9 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/va009700-06>.

7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правового регулювання діяльності юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців : Закон України від 10 жовтня 2013 року № 642-VII // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/642-18>.

8. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 р. № 1798-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6. – Ст. 56.

9. Курило Ю. Закон про захист від рейдерства: реальні механізми чи профанація? // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ua/EA006226.html?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=laws.

10. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правового регулювання діяльності юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців : Зауваження до проекту Закону України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=45160.

11. Крисань Т.Є. Юридичні гарантії фізичних осіб у системі корпоративних правовідносин / Т.Є. Крисань // Часопис Київського університету права. – 2012. – № 2. – С. 162–167.

12. Про визнання недійсними рішень загальних зборів акціонерів СП ЗАТ «Укрсибтрансавіа» : Постанова Вищого господарського суду України від 23 січня 2007 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/388043>.

УДК 347.4

АНАЛІЗ ОЗНАК ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ

Устінський А.В., аспірант
кафедри цивільного права
Юридичного інституту

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Статтю присвячено дослідженню ознак готельної послуги. Проведено глибокий аналіз таких ознак. Дано їм належну характеристику.

Ключові слова: послуга, готельна послуга, готель, благо, тимчасове проживання.

Статья посвящена исследованию признаков гостиничной услуги. Проведен глубокий анализ таких признаков. Дано им надлежащую характеристику.

Ключевые слова: услуга, гостиничная услуга, отель, благо, временное проживание.

Ustinskiy A.V. ANALYSIS OF HOTEL SERVICES FEATURES

The article studies the features of the hotel services. Conducted the deep analysis of such features; gave the proper description of the features of the hotel services.

Key words: service, hotel service, hotel, weal, temporary accommodation.

Вступ. Для встановлення правової природи готельної послуги слід виділити притаманні їй властивості, адже глибоке їх дослідження дасть можливість повніше

розкрити її сутність та специфіку. Тому існує об'єктивна наукова необхідність аналізу основних ознак готельної послуги.

На жаль, на даному етапі комплексного

правового дослідження поняття готельної послуги загалом та ознак готельної послуги зокрема українськими вченими-цивілістами не проводилося. Натомість в Російській Федерації вивченню цієї правової категорії присвячено ряд досліджень таких вчених: Д. Жмулина, М. Цаликова, Л. Садардинова.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є виявлення та ґрунтовне дослідження ознак готельної послуги.

Результати дослідження. 1. Готельна послуга – це вид суспільного блага, за допомогою якого задовольняється насамперед потреба особи у тимчасовому проживанні.

Як зазначає С. Алексеев, об'єктом правовідношення може бути виключно благо [1, с. 198]. Економічна сутність послуги як блага полягає у здійсненні діяльності, яка спрямована на задоволення потреб. Послуга є продукт, що має фізичну форму праці [2, с. 81].

Основною метою отримання особою готельної послуги є потреба у тимчасовому проживанні з метою відпочинку, сну чи задоволення інших особистих потреб.

Тимчасове проживання є тим видом суспільного блага, на яке спрямований інтерес особи і в якому відображається основна його цінність та корисний ефект. Адаже споживача цікавить не сам готельний номер чи номер в аналогічному засобі розміщення, а задоволення потреби в комфортному тимчасовому проживанні в ньому.

Ю. Опанащук трактує категорію «послуга» як товар особливого виду діяльності, благо, що задовольняє потреби індивіда, виробництва, суспільства і має вартість (споживчу вартість) та приймає як матеріальну, так і нематеріальну форму. Готельна послуга характеризується тим, що має корисний ефект, задовольняє особисті потреби, виступає у формі товару і реалізується виключно відвідувачу готелю [3, с. 18].

Слушною є думка Р. Гейнц, яка під послугою як об'єктом цивільних прав розуміє благо, що знаходить свій вияв в діях (діяльності) особи, яка їх (її) здійснює [4, с. 10]. В. Луць зазначає, що корисний ефект такої діяльності виступає не у вигляді певного досяжного матеріального результату, як це має місце у підрядних договорах, а полягає у самому процесі надання послуги [5, с. 171].

Вважаємо, що готельна послуга – це насамперед діяльність, а не сукупність дій. Починаючи з моменту поселення споживача, готель здійснює діяльність із забезпечення комфортних умов проживання клієнта. Ця діяльність носить систематичний характер: поселення, прибирання номера,

привітне ставлення персоналу тощо. Тому опосередковувати даний вид послуг через здійснення дій (ст. 1 Закону України «Про туризм») є не зовсім коректним. Якщо взяти, наприклад, договір банківського обслуговування, то послуги банку можна розглядати саме як сукупність дій: надійшло платіжне доручення клієнта, відповідно, банк вчинив дію – перерахував кошти і т. д.

Крім того, під «здійсненням визначеної дії» розуміють фізичне переміщення об'єктів матеріального світу шляхом здійснення механічних рухів, а під «здійсненням визначеної діяльності» – форму впливу на навколишній світ, що містить в собі ціль, засіб, результат і сам процес. Із правової точки зору для визначення поняття послуги найбільш адекватним є вживання словосполучення «здійснення певної діяльності» [6, с. 342-343].

Д. Степанов вважає, що під дією як певним рівнем поведінки слід розуміти серію рухів тіла, спрямованих на один об'єкт. А оскільки слід враховувати, що послуга є більш складним явищем, то має йтися саме про сукупність дій, які послідовно змінюють і доповнюють одна одну (операція). Це і характеризує послугу як дії [7, с. 17].

Погоджуємося також із позицією С. Емельяничка, котрий піддає сумніву твердження, згідно з якими послуга як об'єкт зобов'язання може виступати лише в його активній формі (власне сама дія), а в іншій, пасивній формі (тобто утримання від дії), послуга існувати не може [8, с. 106].

Очевидним, на нашу думку, є висновок, що готельні послуги – це діяльність (операції) виконавця.

Ця діяльність полягає у прийнятті споживача, наданні йому місця для проживання – номера, прибиранні номера, наданні додаткових послуг.

Отже, готельна послуга – це вид суспільного блага, що виражається у діяльності послугонадавача, яка спрямована на задоволення потреби особи в тимчасовому проживанні.

Загалом, аналізуючи існуючі в науковій літературі визначення категорії послуги, можна дійти висновку, що різні вчені її визначають через «чотирикутник»: благо – діяльність – результат діяльності – корисний ефект. При цьому, на нашу думку, для досягнення певного виду блага, безумовно, слід здійснити певну діяльність, яка, безперечно, має мати певний результат, який принесе особі певний корисний ефект.

Зрозуміло, що благо саме по собі – надто широке поняття, і ним може бути окреслений будь-який об'єкт цивільних прав. Проте, визначаючи поняття послуги, ми звужу-

емо його обсяг та встановлюємо його межі шляхом додавання інших притаманних ознак та особливостей, формуючи при цьому цілісну картину сутності правової категорії.

2. Наступною ознакою готельних послуг є відсутність матеріального результату.

Як вказує С. Емельянчик, немайновий характер послуги визнає більшість науковців [8, с. 107].

На думку Д. Степанова, на відміну від деяких інших об'єктів цивільного права, скажімо, речей, робіт, послуга не має матеріалізованого результату. Послуга виявляється в її ефекті, який сприймається часто на рівні почуттів [7, с. 17].

Послуга характеризується тим, що вона (послуга) є діяльністю, яка не має фізичної форми учечленого, матеріалізованого результату, однак створює певний корисний ефект [2, с. 79].

Отримання готельної послуги не приводить до отримання матеріального результату. Її корисні властивості виявляються у задоволенні таких потреб особи, як сон, відпочинок тощо. Як правова категорія готельна послуга є благом нематеріальним.

В момент завершення надання готельних послуг результат як певний відокремлений матеріалізований об'єкт, який можна предметно визначити та який має самостійну цінність, відсутній.

Проте в літературі існують думки, що послуги можуть мати матеріалізований результат. Так, наприклад, Є. Шешенін відносить готельні послуги до змішаних, які, на його думку, поєднують у собі як матеріальний, так і нематеріальний елементи, проте традиційно належать до нематеріальних послуг [9, с. 14].

Однак, на нашу думку, слід погодитися із позицією В. Васильєвої, яка вказує, що, незважаючи на присутність речовинного (матеріалізованого) елемента як змінної властивості, послуга не втрачає своїх властивостей та атрибутивних меж, а отже, зберігається її природа [2, с. 94].

Звичайно, внаслідок надання послуги буде досягнутий певний результат, проте не в формі новоствореної, переробленої речі. Він буде мати нематеріальний характер, який сприймається здебільшого на рівні відчуттів. Тобто слід говорити про ефект послуги, який, як зазначає Д. Степанов, «можна сприймати, в окремих випадках – спостерігати, але не отримувати як річ» [7, с. 17].

Отже, готельна послуга має нематеріальний характер, адже спрямована на особисті немайнові блага людини – задоволення життєвих потреб.

3. Непомітність, невідчутність. На відміну від матеріальних товарів, послуги не

можна попробувати на смак, на дотик, їх не побачиш і не почувеш до моменту надання [10, с. 84].

Готельну послугу не можна оцінити до моменту початку її надання.

Пропонуючи на ринку свої послуги, підприємство розміщення в більшості випадків не має можливості продемонструвати матеріальну складову послуги у реальному виконанні. Вирішивши скористатися номером в певний період часу, споживач, як правило, вперше бачить його лише після прибуття [11].

Хоча за допомогою сучасних технологій (наявності в готелях власних веб-сайтів, реклам тощо) можна побачити готельний номер, в якому споживач буде проживати (досить багато готелів розміщують в мережі Інтернет фотографії номерів). Проте побачене на фото не дає можливості повною мірою оцінити майбутній готельний номер. Адже, як правило, номер фотографують через певні проміжки часу, відповідно, в ньому дещо змінюється. Крім того, побачити відношення до споживача персоналу, якість прибирання в номері тощо практично неможливо. Реклама також в певній мірі дозволяє продемонструвати споживачу готельну послугу. Проте не має гарантій, що побачене в рекламі сприйматиметься так само в реальності.

Як вірно підмітив Р. Льюїс, той, хто придбав яку-небудь послугу, в руках нічого не забирає, але в пам'яті залишає багато. Людина залишає спогади, якими може поділитися із іншими [10, с. 84-85].

Тому дуже складно продемонструвати замовнику готельну послугу до моменту її отримання. Можна лише описати її переваги, але саму послугу замовник зможе оцінити лише після її споживання.

4. Нездатність до зберігання. Готельна послуга споживається у місці її надання. Її не можна помістити на склад чи зберегти і надати пізніше. Якщо пропозиція перевищує попит, до прикладу, із 10 номерів в готелі, зайняті тільки 2, то понесені втрати не можливо компенсувати шляхом збільшення пропозиції в інший час.

5. Синхронність надання та отримання. Дана ознака є притаманною для всіх послуг. Прийняти послугу до того моменту, поки не початий процес її надання, неможливо. Прийняти послугу після того, як вона надана, також не представляється можливим [7, с. 16]. Отримання готельної послуги, як правило, починається з моменту поселення в готелі і закінчується у момент звільнення номера. Також можливі випадки, коли договір про надання готельних послуг передбачає, наприклад, трансфер

із аеропорту як одну із додаткових послуг. В даному випадку момент надання починається з моменту коли споживач сідає в автомобіль чи інший вид транспорту, що здійснює трансфер. При цьому укладення договору чи оплата готельної послуги не завжди свідчить про початок її споживання.

Процес надання та отримання готельної послуги іде одночасно, тобто є синхронним. Ще одним елементом синхронності надання і отримання готельної послуги є їх надання і отримання в одному місці, місці їх створення.

Деякі вчені вважають, що процес виробництва і отримання готельних послуг є неодноточасним. Окремі готельні послуги не зв'язані із присутністю клієнта. Наприклад, прибирання і підготовка номера не збігається з моментом поселення клієнта [12, с. 46].

Проте з наведеним ми погодитися не можемо. Адже номер має бути наданий клієнту в стані придатному для проживання і має відповідати вимогам нормативних документів в цій галузі. Вважаємо, не слід ототожнювати процес підготовки номера до поселення та процес прибирання під час проживання споживача. В першому випадку послуги із прибирання не включаються до предмету договору про надання готельних послуг, ці послуги перебувають поза межами договірної регулювання. Укладаючи договір, сторони не поширюють його дію на правовідносини, які мали місце до його укладення (підготовку і прибирання номера для поселення), як правило, в договорі зазначається, що номер має бути підготовленим та придатним для проживання. В той же час під договірне врегулювання підпадають послуги із прибирання під час проживання, про що зазначається у договорі про надання готельних послуг.

6. Готельна послуга надається готелем, тобто персоналом, який в ньому працює, а тому вона є невіддільною від джерела її створення.

7. Послуга тісно пов'язана із конкретною людиною, а оскільки схожих людей не буває, то властивість невіддільності породжує специфічну ознаку послуг – ексклюзивність [7, с. 16]. Готельна послуга в будь-якому випадку надається людиною. При цьому кожна людина індивідуальна. А тому відносини між послугонадавачем та споживачем характеризуються винятковістю. І внаслідок особливостей обох вони є неповторними.

Як зазначає В. Васильєва, на послугу безпосередньо впливає споживач, він її індивідуалізує, подає в обіг і впливає своїми якостями на її результат [2, с. 92].

8. Професійність. Послугонадавач повинен володіти відповідними професійними

навичками, від цього залежить якість наданих готельних послуг. Особи, що надають готельні послуги, повинні володіти необхідним рівнем знань (наприклад, іноземною мовою, знати особливості світогляду певних етнічних груп тощо), дотримувати етичних та моральних норм.

Відповідно до п. п. 1.6., 1.8. Правил надання готельних послуг посадові особи, які безпосередньо здійснюють керівництво готелем та його персоналом, повинні мати вищу фахову освіту або вищу освіту та спеціальну професійну підготовку чи стаж керівної роботи у сфері надання готельних послуг не менш трьох років.

Персонал, який бере безпосередню участь у прийманні та обслуговуванні споживачів, повинен мати відповідну професійну підготовку, володіти іноземними мовами в необхідному обсязі в залежності від категорії готелю, додержуватись правил службового етикету (бути ввічливим, люб'язним, мати охайний вигляд).

9. Ще однією із ознак готельних послуг є їх оплатний характер.

10. Диференційованість (мінливість) якості. Зважаючи на специфіку готельних послуг, їх якість залежить від таких суб'єктивних факторів, як звички, вік, уявлення про сервіс та комфорт споживача, культурні традиції тощо. Тому в розумінні кожного конкретного споживача якість готельної послуги може оцінюватися по-різному. Як справедливо зазначає Ф. Котлер, якість послуг сфери гостинності залежить від того, хто їх надає і при яких умовах [10, с. 86]. Одна і та ж особа може надавати послуги різної якості, залежно від свого настрою, від симпатії чи антипатії до споживача, стану здоров'я, поганого самопочуття, сімейних проблем чи інших суб'єктивних факторів [13, с. 36].

З метою покращення стандартів якості у багатьох готелях чи готельних мережах розробляють стандарти обслуговування, які покликані забезпечити необхідний мінімально встановлений рівень якості.

11. Невичерпність. Скільки б готельна послуга не надавалася, її кількісні характеристики не зменшуються.

12. Безповоротність. В результаті надання готельних послуг сторони не можуть повернутися в попередній стан. Як зазначено у ст. 216 ЦК України, у разі недійсності правочину кожна із сторін зобов'язана повернути другій стороні у натурі все, що вона одержала на виконання цього правочину, а в разі неможливості такого повернення, зокрема тоді, коли одержане полягає у користуванні майном, виконаній роботі, наданій послугі, – відшкодувати вартість того,

що одержано, за цінами, які існують на момент відшкодування.

Як зазначено у п. 1.7. Правил, режим роботи готелю цілодобовий. Особа може скористатися готельною послугою у будь-який час доби, за умови наявності місць у готелі. Тобто готельні послуги мають цілодобовий характер.

13. Комплексність. Готельні послуги носять комплексний характер, що означає включення до них ряду інших послуг, які в інших випадках носять самостійний характер, і надання їх окремо врегульовано іншими видами зобов'язань. Це, зокрема, впливає зі змісту ст. ст. 1, 22 Закону України «Про туризм», Правил користування готелями.

14. Готельна послуга складається з основних та додаткових послуг, що надаються споживачу відповідно до категорії готелю (ст. 1 Закону України «Про туризм»).

Основні послуги – обсяг послуг готелю (проживання, харчування тощо), що включається до ціни номера (місця) і надається споживачу згідно з укладеним договором.

В комплекс готельних послуг може, а в залежності від категорії готелю повинно, входити, крім власне проживання, ще й харчування, послуги таксі, прокат автомобіля, послуги спортивного залу, масажного кабінету тощо.

Додаткові послуги – обсяг послуг, що належать до основних послуг готелю, замовляються та сплачуються споживачем додатково за окремим договором. Дані послуги хоча і надаються готелем, проте, на нашу думку, вони не впливають на основне зобов'язання, якщо іншого не передбачено договором про надання готельних послуг.

Обов'язкова наявність в змісті готельної послуги матеріальної та організаційної складової. Гість, купуючи готельну послугу, не може купити окремо право тимчасового користування номером і не купити, наприклад, дії працівників готелю по прибиранню цього номера [14, с. 53]. Таким чином, в змісті готельної послуги виділяється матеріальна та організаційна складові, які взаємопов'язані і позиціонують готельну послугу як єдиний об'єкт цивільного обороту [13, с. 47].

Матеріальну складову становить наявність відповідної інфраструктури в готелі, оснащення готельних номерів тощо. Організаційну складову становить діяльність персоналу щодо забезпечення якісного, комфортного проживання споживачів з урахування відповідної матеріальної бази.

Як вірно підкреслила Л. Садардінова, «її (готельної послуги) об'єктивна, відчутна сторона виражена в наявності, наприклад, тих матеріальних благ в номері, які повинні в ньому перебувати відповідно до при-

своєної їй категорії. Перелік матеріальних благ закріплений чинним законодавством, і він може бути розширений готелем, поліпшений, але не навпаки. Суб'єктивна ж невловима сторона представлена у вигляді розуміння споживачем ставлення до нього персоналу готелю, якості сервісу та ін.» [15, с. 8].

Висновки. На основі проведеного аналізу можемо виділити наступні ознаки готельної послуги: це вид суспільного блага, що виражається у діяльності послугонадавача, яка спрямована на задоволення потреби особи у тимчасовому проживанні; відсутність матеріального результату; непомітність; невідчутність, нездатність до зберігання; синхронність надання та отримання; невіддільність від джерела; ексклюзивність (винятковість); професійність; оплатний характер; диференційованість (мінливість) якості; невичерпність; безповоротність; цілодобовий характер; комплексність; обов'язкова наявність в змісті готельної послуги матеріальної та організаційної складової.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Алексеев С. Объекты права и правоотношения / С. Алексеев // Вопросы общей теории советского права : сб. статей / Под ред. С. Братуся. – М. : Гос. Изд-во юрид. лит., 1960. – С. 197–310.
2. Васильева В. Цивільно-правове регулювання діяльності з надання посередницьких послуг : [монографія] / В. Васильева. – Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаніка, 2006. – 346 с.
3. Опанащук Ю. Формування системи послуг у готельному господарстві України : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» / Ю. Опанащук; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. – Д., 2009. – 21 с.
4. Гейнц Р. Цивільно-правове регулювання відносин за договором про надання комунальних послуг : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 «Цивільне право та цивільний процес; сімейне право міжнародне приватне право» / Р. Гейнц; Н.-д. ін-т приват. права і підприємництва НАПН України. – К., 2011. – 19 с.
5. Луць В. Контракти в підприємницькій діяльності : [навч. посіб.] / В. Луць.; Прикарпат. у-т. ім. В. Стефаніка. – К. : Юрінком Інтер, 1999. – 556 с.
6. Цивільне право України : в 2-х томах [підручник] / [за ред. докт. юрид. наук, проф. Є. Харитонова; канд. юрид. наук Н. Голубевої]. – Х. : Одиссей, 2010. – Т. 2. – 872 с.
7. Степанов Д. Услуги как объект гражданских прав / Д. Степанов // Российская юстиция. – 2005. – № 2. – С. 16–18.
8. Ємельянчик С. Послуга в цивільному праві / С. Ємельянчик // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 3. – С. 105–108.
9. Шешенин Е. О правовой природе договоров в сфере обслуживания / Е. Шешенин // Бытовое обслу-

живание населения (правовые вопросы). – М. : Юрид. лит., 1968. – С. 14–16.

10. Котлер Ф. Маркетинг. Гостеприимство и туризм / Ф. Котлер, Дж. Боуен; [пер. с англ.; под ред. Р. Ноздревой]. – М. : ЮНИТИ, 1998. – 787 с.

11. Малюк Т., Пешина Э., Самышкина Г. Сущность и содержание услуг средств размещения // Научный вестник Уральской академии государственной службы: политология, экономика, социология, право. – 2009. – № 2(7). – Екатеринбург : Изд-во УрАГС. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://vestnik.uara.ru/ru-ru/issue/2009/02/08/>.

12. Кабушкин Н. Менеджмент гостиниц и ресторанов : Учебник для студ. спец. «Экономика и управление социально-культурной сферой» вузов / Н. Кабуш-

кин, Г. Бондаренко. – Минск : ООО «Новое знание», 2003. – 368 с.

13. Цаликова М. Правовое регулирование деятельности по оказанию гостиничных услуг : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право» / М. Цаликова. – Краснодар, 2007. – 21 с.

14. Жмулина Д. Правовое регулирование деятельности по оказанию гостиничных услуг : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право» / Д. Жмулина. – СПб. : Олбис, 2009. – 26 с.

15. Садардинова Л. Гостиничные услуги // Туризм: право и экономика. – 2007. – № 1. – С. 6–9.